

РУСКИ НОВИНИ

ЗА РУСИНОХ У КРАЛЬОВИНИ ЈУГОСЛАВИЈИ

Рок VII.

Нови Сад, петак 15. Августа 1930.

Ч. 29 (284)

Пред просвітну сходзку.

Якоже осигурац нашо Руски Новини? План прости, лем Його виполнене не легке прето, же овиши о велих видавицох. 1) Кажды, кому иду нашо „Новини”, треба да точно за њих плаци. 2) Кажды швидоми Русин треба да наговари своїх познатих, же би и вони претпоказовали себе „Руски Новини”. То шицко, але то треба висолыць.

Най Ци, брату, не будзе жаль плаци за својо „Новини”. Гу тому треба привикнуц. Так, як и, праца народ привик плаци руковину паноцови, дзянякови, дэвонарови. То мушки буц, бо праз того не годни зме буц культурни цвят. Ми у Галиції зос своїх ленежох устримуєме велі нашю руски школи, гимназии и препарандии. Трошки иду на милиони. Але мушки буц. А плаци на туто ціль найвецей баж интелігенция. Мне випада на мејшак около 200 динари на вашо пешски плаци. Але ипышак не може буц. А то спомінаам лем прето, да ми дахто не пригвари, же „легко Йому наговаряц нас на таке пешски плаци, па ёве вон ё плаци“.

Ніч не вредай відвідка, же „Руски Новини“ драги, же су не так уродаовані, як би я сцел и т. и. Худи коні роби худобному таку исту службу як тлости конь богатому. Цоже знаме почас, кед зміс малка гарец, одорвана од велького руского діля? Лем велькі народи можу мац велькі и туці новини. А ми можеме мац лем таки новини, яки мame. Шак и тому је чудую инъши народи, же ми така гарецочка, а мame свою новини.

Я бара любим, кед у „Руских Новинах“ єст долиси зос наших валалох. Треба до „Новинах“ давац шицко, до юе у наших валалох діе. И за тата най је остара главна, народна сходзка.

Шей, газдо, док време; бо кед прейдае време, ніч ци не будзе вредзин, гоч будаеш шац. Берце, браца, „Руски Новини“, док сст хто до њих писац. Треба је бац, же може присц време, кед будземе мац так мало пішемнікох, же и ленежи ич не поможу. Ми мали народ, вицелік може ище буц. Прето треба вихасновац час. А кед Його добре вихаснуе, та и будучносц за пішемлікох лепісі себе осигураме.

У Керчи, 31. VII. 1930.

Др. Габор Костельник.

У НАШИМ
ОТЕЧЕСТВУ.

Председатель влади
и. Живкович находиць
у ю: веџай часу на юніон-
ційним путованием. Вон вша-
ди сам је је преізведчиц
у яких обставинах живе на-
род и як власци окончно
свою должності. П. пред-
седатель вшадаи буд од на-
рода щиро привітаны и у
шицким ю: видзел виявел
свою задовольство.

Наш браца Словаци
прислал недаслі у Петровиц
торжествено отримали отво-
рене гарадовской вистави.
Присутній буд подбан и. Ни-
колич и бувши ческослов-
ачки министер Ходжа.

Будоване школох.
Міністер просвіти и. Мак-
сакович одобрил кредит од
200 хіліони дин. на будо-
влю школох. Зос тей сумы

оправя ще в збудую школи
там где онщества худобни
а ногреба за школу велька.

За Евхарист. конгрес
у Загребу уж шицко готове.
Рахуе ще, же будзе присут-
ного народа понад 200 ти-
сячи. Міністерія железні-
цох дала 26 окремих возах,
котри буду привожовац и
одвозковац учасниках. Особо
числено буду заступени
нашо американцы.

**Контрола над бан-
ками.** По паредзеню міні-
стерії у мешацу августи
контролирац је буду шицки
бани, бо је указало, же
вель од њих је не тrima
закона у својм дійствованю.
„Нови пешем.“ Место-
теразніх пареровых 10 дина-
роках до промету будзе
пущени стриблепи пешем.
За початок будзе Його пред-
посц виношиц 1 міліярду
динари.

Пренайдзена церква.
При Сараеву открыта ру-
шевини юней старей церкви,
котра походзі зос V. сто-
літія. Церква широка 27 а
другога 10 метера.

**На крижу церкви у
Загребу** у високосцы 106
метери шеднел през 2. го-

дзини Штефан Новак. Вон
ше виграбал там у намире-
нию, же би је руцел долу
и зробел самоубийство. Ме-
дзитим Новак је предумал
але венкаль не могол долу
війсц. По двух годзинах
роботи ледво то анжал.

Вланеи крадоше.
Гри Митровици вланена ёдна
банда циганох, котри крадлі
и плячкали по Срімс. Вони
пришли зос Румунії а за ме-
шац покрадлі 40 обійсца.

**Два нещесца у ва-
лаце** Бистринци догодасли
ше прешлого тижня. Ф. Ви-
дакович чисцел студню у
дворе Миколи Станковича.
Дзянка Микодова оправц
сцеда паньваш, а котрым је
вицаговало блато. При тим
спада до студні баж на
главу Видаковича, котри
на месце остал мертві. Да-
ніца на веџай местах пока-
лічена.

Истого дня по поладню
врацала је з поля двоме
гарадове Єліч и Колесарич.
Обидвоме на плецох иштели
коси. Ёліч куцик заостал
а Колесарич пошол напре-
док. У моменту загірмело
и гром вдерся до Колесарича
та го забил.

Поводанка

На знане даваме шицким югославіанским Русином,
же је тогорочна

ХІ. ГЛАВНА СХАДЗКА РУСКОГО НАРОДНОГО ПРОСВІТНОГО ДРУЖТВА

отрима у КОЦУРЕ и то 29. августа
(день по кирбаю) на 9 годз. пред поладњом по Служби
Божії зос слідующим

ПРОГРАМОМ:

- I. Прийтіт председателя и отворене гл. схадзи;
- II. Держайна гимна;
- III. О дійствованю РНПД-а у р. 1929. Реферує тайник
дружтва;
- IV. Материаліе стане РНПД-а у р. 1929. Реферує ка-
сир дружтва;
- V. Декламация. Рецитув ёден студент;
- VI. Реферада: О днешней гарадовской криви и ёй лікох;
- VII. Совітоване о будованю народних домох;
- VIII. О будучносци Руских Новинах;
- IX. Евентуалія — предлоги явеніи напредок предсида-
тельству 14 дні пред главну схадзу;
- X. Законъчене з руску народну гімну;

По главней схадэки народна гоццина.

Модім шицких нашіх всіх, панотцох, же би дзень гл. схадэки огдашали у церквях и потолковали важне значенне нашіх просвітних схадакох.

Шицку нашу интелигенцию и свідомих Русінох братски поволуем, ісце би іше потрудзели и поробели южы в своім валале, да ше цо у веокім числу зидземе на тёт наш народні просвітни празднік.

До щешлівого відзеня у Коцуре!

У мену РНПЦ-а
Людмила Біндас,
предпредседатель РНПЦ-а

Диктатура у Румунії. Партийски борби у Румунії віяким способом не дають тей жемі же би пришла до порядочного жывота. Просто даедни новини пишуть, же и у Румунії іррважнє шицку власці до своіх рукох краль Карол и так запроведана будзе диктатура.

Воздухова маневри одбули ше тих дньох у Англії. Над Лондоном була заспіліска воздухова флота и отримовала вежби. Тераз исто таки маневри маю ше сідбуць и у Французькій. Над Паризом ёще ше тижні спробоваць, чи ше годзен тут варош обраныць од отровных газах у случаю іншой юштовай вайги.

Нова революція у Афганістану. У тей жемі людзе не можу жыць без революції. Народ ше побунев проців краля На-

дир-Хана, котры прешлого року зашеднул на престол, а забил свайго предшасіка. Революціонари марширують у Кабулу главним варошем державы.

Умарла 157 рочна жена на острову Кубі. Американски новини пишуть, же тата жена була трэца по старосці на швеце. Першы ё Китаец Ли-Хунг Юн, котры жив у провінції Шехван а ма 252 рокі, другі рус Іван Траскуняк на Уралу зос 170 роками а трэца була тата жена.

Новы поклади железа найдзены у Русії у крайох Бобруйск и Мозир. Рахує ше, же ше возможно будзе достаць рочне 100.000 тонн жалеза.

Поплава у Японії. Велькі дыжджи, котры ше остатніх дньох віляли над Японіем спричиніли, же ше и рики віляли. Так у ва-

рошу Токію 10 000 домі стоять под воду. Да 100 тисячі народу остало без крові. Влада послала вецы войска до тих крайох, котры пострадали, же була на помочь народу.

Габзбургові ў Швейцарії. Поліція у Нью-Йорку заварла бувшага австрійскага архієпископа Леопольда Салватора, же спрavedal и кламал. На кавецю од 7500 доларі пущціли го на шлебоду. Салватор написаць писма бывшай царицы Цари, Отону и другім и у тих іншых их обвиняю, же вони виноваты тому, же була заварта и літа одчайдзене 50.000 доларі, а за кажды тидаені ше шедаел по 1000 доларі. Наісце драге шедаені.

Італія и Русия потписали тарговы споразум по котрым би Італія мала лифероваць свой произве-

дения до Русії. Італія дума на той спосіб достаць то ѿ страцела у тарговині з Амерыку пре нову Американску тарифу.

Дзесін згорэлы. У містечку Вінгрийскі Сен у Французькай агорело даскељо хижі а у огню нашли шмеры и троюю дзеци.

Страбло копаю на уліцы. У Канадскім варошыку Кобалто кед хопали якіш канал вінаўши жилу стриблі. Управа тога щешлівого места такай запачала валаць хижі и копаць стриблі, котре ше ту находзан у велькім множеству.

Ділове ше жынні. У Лондону было вінчане 87 рочнага Хенриха Руланд зос 85 рочну „младу“. При тей парі чудно то, же ше вони познавали уж 65 рокі в лем тераз ше вінчали. Обчайло до тераз були неженеты.

Дальски рит при Вайской.

Неіреповедану радосць дожили зме тих дньох у нашай малей колоніі у дальскім риту при Вайской. Ту нас сест горсточка Русланкох з Керестура — коло 40 фамелій — уж скоро 10 рокі. На Іліі націвіл нас наші младі паноцець о. Іоан Будзінскі II. капелан

керастурскі, же би нам далі духовнай потікі. Младі паноцець по одредаеню преосвяценнага владыкі — а ёс вельку любовию гу нам — братом сноім — не изтрел на чешкісці путсімствія але пришол нам першы раз отпраўніць богослужэжие у риту. На Іліі по утрыні велі зме приступілі до святой словесі; а ве-

на кед за длуге време не буду маць хранителя? Кед подумали, на тоті страшны часы, пред очамі ше им указовала біда, ганьба и худобство и зато их лядови зной облівал.

Помедзі шицких у валах не было такого, хтори бы ше вецы радовал нещесцу Мирковага обисца, як роботнік Толвайскі.

„Ето вам того фарисея!“ гуторел Толвайскі свой пайташом. „Тот бесчеснік зос свою лукавосць подзвігнул ше на високе место! Крадош и збойнік вон, але шицка вода того швегта не може амніз з його ліца ганьбу збойства.“

Пайташ, хтори чули тати слова процівому Миркову немогли му ніч новесць, бо торба швекела же Мирков виновати.

Пріплюл и дасінь судзеня. Суд ше наполнел зос народом. Председатель, судийове и шведкове завжади свойе места, а обвиненого

дораз приїхдли нука и вон завжал свойе место.

Бул барз бляди, але сю-кайни. Його попатрунок бул шмелі, мирни и сигурны. Глатрел на людзюх, котрых було барз велько, так же ше але дріляли, веца ше обрацел гу судайом.

Уж пшицко было готовое за судзене. Шведко ве пришагли и веца бул поставіні вопрос обвинетому, чи є виновати, чи не?

„Невиновати сом!“ повед Мирков тресуцім гласом, але мирно. „Так наі мі Бог поможе и моё поштense!“

Його справоване на шицких дійствівала, так же вони думали на добру пре-суду. Але найдзены ствары шведчели проціві Миркова. Тераз суд мал новесць сноі: Чи виновати, або не? Судийове ѿшли да ше споразумя до юштой хижі. Прешоі годзіні пришли назад. Шицки станули и поведлі:

„Виновати ё!“ Шицки ше зачудовали,

ФЕЛЬТОН

по Ф. Хофману:

Под жему.

(Прэлужені).

Мирков бул вецы дні за-
карті. Випатрало ягод да за-
наго нест спасенія. Вони не-
моголі новесць ані не повед-
ися тэди кеды злодійство
зробене искаходзел ше у
ліёне. Признал ше, же бе-
шёдовал зос калфу, котры
го пытал, же кады відзі
тога драга. А ишлім віс-
гуторел же е невиновати.
Судийове ишце би му вер-
ли, да не паціли на пойду-
калфу, торбу, за котру
гуторели, же калфова. На
вопрос, котры судийове по-
ставілі калфові, чи го Мир-
ков нападнул, калфа одпо-
від эже незна. Воні гварэл
же, одкесі го відреял хто-
ка по главі незнал ніч за
себе до фірмавлення.

Шицки гуторели проціві Миркову, а и вон ше мало наідавал, же будзе пущціні на шлебоду.

Приятель го сановали. Ніхто од іх непріпушчо-
вал же Мирков могол зро-
біць таке діло, гоч веі доказі
були проціві його. Же-
на и його син Міхал пре-
лівали горкі слязи за спо-
мі хранітелем, а кед бы
их хто видзел (а то було
барз ритко) увидзел бы же
им очі опухнути и червени
од превелького плача. У іх
больох ніхто их немог це-
шиць. У смертельным, стра-
ху чекали пресудзене суда.

На страх вони мали право. Бо кед их хранітель
будзе прэглашены виноваты
им страды место у фабри-
кі и будзе одсудзены на да-
скелью рокі цемніці. Цо
відка будзе од жемі и си-

Статок має красну панну.
Лісомим Карпатом на висоті верх-гора Парашка, висока 1260 метр. над морем, закрита в центральному лесом. Вона ще виже як а единим ланцом з другими верхами, і так, кед з неї чоловек патри, відійде пісковою жежаною морською ласа — през края і конця. Ту слухи залиша до леса як на морю до води. Ту би могол тяжіти путовані през леси, а не виходи би на край. Верхи Карпатох то леси, по ділянках сивер од юга і цагаю дикі дикі на ровину.

Тераз в лісі Карпати якісно веселім животом. Гарно ще до них людзі зос швидкістю Польської Республіки — на лотодзах.

Польської деревівки з найбільшими часами розвитку, Карпати су сі одинин гора. Прето же в лісі гарно до них сії траждані.

Валали у горах сажили. Скоро-кажда хижка у поспінних валахах має свій господар. З того народ має сумні приход.

Людзі, як впадають Русіни, су учтиві и добри. Вони су любівники, вредни и численні у фамелії. Вельхівих біда тата, які розмию мало жемін маю. Ту ют таких гаудох, як у нас, хтори би мали од 30 до 300 голти жемін. Ту щицко камало.

Прето чи да ще у тим народу сміреносці сама од себе роздаєла и вимізала ще зос цім.

Ту ют бесновісці и роакони. Впадають цілю-мирно. Лож дараз загурчи а лашника ляжка розцатовата новта, хтори на жалюшно виходаю зос гарла и нагадує чловекові север роачку

животну борбу того народу у ческих політических и господарських обставинах.

Силек Бог, поможе мутніти-міці!

Тераз концом Юлія (30-го) ту віце косна траву — перші рази. Іще і разік не пожати шицко. Овших чека на косатку. Косина ще гарна и лен. Жито в насци покошене.

Нриме, як виїди у Европи, було и ту того року аби нормальне. През цілих колишніх думах жимін витри и палювалася суша. Аж тераз ще пущели густі хмары и пада дикі дикі.

Може так и у нас. Но, чи уж може кукуриця не знаць. Даї Боже!

Тот край, котри сом ла кратко чистильном „Р. Новінок“ описал, прецерпел у презідії світової війни на Іванції од шицьких крабів, каджі війна преходзела.

През Восточну Галицію преходзела до домашина, чо пудас вояско осені раз. Можеме себе подумаш, кельо престо страдал и перпелігаш бірги рускі народ у той жемін. Але, витримал, як уж веци раз у історії, и чека лапіну долю, бо пого історія ще не докончела, але ще дажі почина. Тот народ в лям ковар вельського руско-українського народу (Велька Україна) на числу ют 35 мільйонів. А тот народ тераз возвращає спутані у ланцюх большевізму, и чека час вічніх любо десня, да напочас жиць новим животом.

Даї Боже поскорей!

говаць чловека од Бога, але так го розлучиць, же би не знал за Него, не може. Сцу то поробиць большевікі у Русії, але зме напрек дівочини, же то не годли візесі. Кара на тіх чека. Природа дарох Божих ще не да упічтоказіц. Розум треба да вери Бога, шерца, да го люби, волі, да го пріма; совисці, да го слуха. Правда, же ще чловек може зос тима дарами и на зло послужиц, як то поробіли ангели, перши людас, а за піма мільйони людзох, то тоді не маю мира и іщесца на тим швіце, а не буду мац аш на другім, кед ще не обраца ту Богу. Безнін су котри би ще сцэлі зограць при ляду и шніту. Такі су, котри складають ізгубіці.

Мих. Мудри.

ВІДЕЛІЯЧИНА

Грамушки поедли дзецико.

У Алзаци єдна жена поїдає зос своім дасцом до леса збераді гране. Вона го вохабела при єдним древу. Кед ще врацела пашла дзецико мертвое а коло п'яного полно грамашки, котри дзецику вішили очі и вони до глави.

Гніваце древо. На востоку пренаніши єдно древо, котре при заході сунка спущує своє лісце. Кед ще го у тим часу дотхне древо ще трене, як да би ще гнівало і видава од себе шмердзаци запах од котрого боліглава. Прето тоді древо волаю гнігнє дрено.

Нашо претплатніци

Обновели претплату слідующи п. п.:

Шантадюра, Нови Вербас	за 1930. р.	100 дин.
Макат Михаіл, 863. Р. К.	" "	100 "
Фа Еміль, Р. К.	" "	50 "
Фа Осіп, Шандлер, Р. К.	" "	50 "
Папуга Дюра, ст. Начинець	" "	50 "
Хома Дюра, 869. Р. К.	" "	50 "
Рац Петро, Петрович	" "	100 "
Гербут Данил, 104. Р. К.	" "	100 "
Папуга Микола, месар, Р. К.	" "	100 "
Якім Єфрем, Конур 202.	" "	100 "
Гарді Теодор (Євген), 457. Конур	" "	100 "
Магоч Ніко, 315. Конур	" "	100 "
Михаїк Михаїл, 322. Конур	" "	50 "
Янко Іван, подданик Коцур	" "	100 "
Уд. Колесар Яківова родз., Гудак Коцур	" "	100 "
Уд. Шандор Мелана 339. Конур	" "	100 "
Прочин Янко, парох, Р. Село	" "	100 "
Такач Михаїл, Пишкуревіць	" "	100 "
Мария Сакач, Барбоген	" "	110 "
Др. Келер Леринц, юв., Кулі	за 1929.	100 "
Цимко Дюра, 488. Р. К.	за 1929./30.	200 "
Джуцін Василь, Баумін	" "	100 "
Чапко Дюра, 616. Дюрдьов	" "	200 "
Еделінски-Петро, Пишкуревіць	" "	150 "
Арва Симеон, 717. Р. К.	за 1928./29./30.	250 "
Богати Шандор, 793. Р. К.	за 1930./31.	100 "

ТАРГОВИНА

Жито	Дин. 180—182 —	Овес	Дин. 155—160 —
Кукуриця	" 130—135 —	Мука 0	310—320 —
Ярець	" 115—120 —	Мука 2	280—290 —

Мука 5

235—245 —

Виходзя раз до тижня. — Цена за ціли рок 100 динари. — За Америку 4 долари па рок. — Рукописи и другі писма треба післям на адресу: „РУСКИ НОВИНИ“ Нови Сад Бојовицька улица број 2. — Претплату на Рус. Нар. Просв. Дружество Рус. Крестур. (Бацік).

За редакцию одвітує: Юрай Павич, Војводе, Бојовицька 2. Властватель: Рус. Нар. Просв. Дружество Рус. Крестур (М. Мудри).

Штампарија „Натошевак“, С. Бисалович.